

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

20801 *Llei 3/2008, de 23 de desembre, relativa al dret de participació en benefici de l'autor d'una obra d'art original.*

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.

Sapiguen: Que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

PREÀMBUL

El dret de participació dels artistes plàstics en el preu de revenda de les seves obres va ser introduït en el dret espanyol amb la Llei 22/1987, d'11 de novembre, de propietat intel·lectual.

Concebuda com una figura destinada a estendre els drets d'explotació de l'autor d'una obra plàstica més enllà de la primera transmissió, el seu reconeixement en els ordenaments jurídics dels estats membres de la Unió Europea resultava molt desigual.

La incidència de les disparitats referides a l'existència i configuració del dret de participació en el funcionament del mercat interior va determinar l'adopció de la Directiva 2001/84/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 27 de setembre de 2001, relativa al dret de participació en benefici de l'autor d'una obra d'art original.

Constitueix l'objecte d'aquesta Llei adaptar la regulació del dret de participació al que disposa la Directiva 2001/84/CE.

Malgrat que, en línies generals, la configuració del dret presenta nombrosos trets en comú amb la regulació continguda en la Directiva, s'hi introdueixen ara alguns canvis derivats del procés d'harmonització comunitària.

En línia amb el model existent en l'ordenament espanyol, el dret es defineix com la participació en un percentatge del preu de revenda de l'obra, i s'aplica ara a les revendes en què intervingui un professional del mercat de l'art com a comprador, venedor o intermediari. A l'enumeració exemplificativa continguda en la Directiva, que es refereix a sales de vendes, galeries d'art i marxants, la regulació espanyola hi afegeix les sales de subhastes i a més al·ludeix a qualsevol persona física o jurídica que realitzi habitualment activitats d'intermediació, amb la finalitat d'evitar que puguin quedar excloses del pagament del dret les revendes efectuades per subjectes que, fins i tot duent a terme de manera habitual activitats en el mercat de l'art, actuïn al marge dels circuits tradicionals. S'hi incorpora així mateix la figura dels professionals del mercat de l'art que prestin els seus serveis a través d'Internet, amb el propòsit d'atendre el sorgiment d'aquests nous models de negoci.

Les revendes que queden excloses són les que es realitzen directament entre particulars que actuïn a títol privat sense la participació d'un professional del mercat de l'art; per tant, de conformitat amb la Directiva 2001/84/CE, el dret de participació no s'aplica als actes de revenda efectuats per persones que actuïn a títol privat a museus no comercials oberts al públic. S'ha optat per eximir de l'aplicació del dret de participació les revendes promocionals, que són les que tenen lloc en els supòsits en què l'obra ha estat adquirida directament de l'autor, amb la finalitat de facilitar la incorporació de l'obra de nous artistes al mercat de l'art.

Es fixa el preu d'activació del dret en 1.200 euros, en línia amb altres ordenaments del nostre entorn. La norma comunitària deixa llibertat als estats membres perquè determinin aquest llindar mínim d'activació, sempre que no superi 3.000 euros.

El sistema de percentatges decreixents per trams de preus, que contrasta amb l'anterior sistema de percentatge únic, constitueix una de les principals novetats que s'incorporen a conseqüència de la Directiva, i es completa amb la previsió, imperativa en la norma comunitària, que l'obligat no ha de pagar en cap cas més de 12.500 euros com a conseqüència de l'aplicació del dret de participació.

Es manté l'opció del nostre ordenament jurídic per la gestió col·lectiva voluntària del dret de participació. D'aquesta manera, els titulars del dret poden optar lliurement entre encomanar la gestió a una entitat de gestió o exercir el seu dret individualment. La Llei té com a objectiu, igualment, assegurar la transparència i el control necessaris en l'exercici del dret d'autor.

Finalment, i com a especificitat del nostre ordenament jurídic, es manté l'obligació de les entitats de gestió d'ingressar les quantitats percebudes i no repartides al Fons d'Ajuda a les Belles Arts. Desapareix per tant l'obligació d'ingressar l'import dels drets no reclamats en el Fons, que es nodreix únicament de l'import dels drets recaptats per l'entitat de gestió que no s'hagin repartit als seus titulars. L'existència del Fons assegura, d'altra banda, un control públic sobre l'administració correcta del dret, i a aquest efecte li correspon emetre un informe anual sobre la base de la informació que li proporcionin les entitats de gestió.

Article 1. *Contingut del dret de participació.*

Els autors d'obres d'art gràfiques o plàstiques, com ara els quadres, collages, pintures, dibuixos, gravats, estampes, litografies, escultures, tapissos, ceràmiques, objectes de vidre, fotografies i peces de vídeo de creació, tenen dret a percebre del venedor una participació en el preu de tota revenda que se'n faci després de la primera cessió realitzada per l'autor. Els exemplars d'obres d'art objecte d'aquest dret que hagin estat realitzats pel mateix autor o sota la seva autoritat es consideren obres d'art originals. Aquests exemplars han d'estar numerats, signats o degudament autoritzats per l'autor.

Article 2. *Subjectes del dret.*

1. El dret de participació es reconeix a l'autor de l'obra i als seus drethavents després de la mort o declaració de mort.

2. La protecció del dret de participació es reconeix als autors espanyols, als autors nacionals d'altres estats membres de la Unió Europea, així com als nacionals de tercers països amb residència habitual a Espanya. Per als autors que siguin nacionals de tercers països i no tinguin residència habitual a Espanya, el dret de participació es reconeix únicament quan la legislació del país de què l'autor sigui nacional reconegui al seu torn el dret de participació als autors dels estats membres de la Unió Europea i als seus drethavents.

Article 3. *Revendes subjectes al dret de participació.*

1. El dret s'aplica a totes les revendes en què participin, com a venedors, compradors o intermediaris, professionals del mercat de l'art com ara sales de venda, sales de subhastes, galeries d'art, marxants d'obres d'art i, en general, qualsevol persona física o jurídica que realitzi habitualment activitats d'intermediació en aquest mercat.

2. El dret s'aplica igualment quan els professionals del mercat de l'art portin a terme les activitats descrites a través de prestadors de serveis de la societat de la informació, de conformitat amb el que estableix la Llei 34/2002, d'11 de juliol, de serveis de la societat de la informació i de comerç electrònic.

3. Se n'exceptuen els actes de revenda de l'obra que hagi estat comprada per una galeria d'art directament a l'autor, sempre que el període transcorregut entre aquesta primera adquisició i la revenda no superi tres anys i el preu de revenda no excedeixi els 10.000 euros, exclosos impostos.

Article 4. *Llindar d'aplicació.*

El dret de participació dels autors neix quan el preu de la revenda és igual o superior a 1.200 euros, exclosos els impostos, per obra venuda o conjunt concebut amb caràcter unitari.

Article 5. *Càlcul de l'import.*

L'import de la participació que correspon als autors es calcula en funció dels percentatges següents:

- a) El 4% dels primers 50.000 euros del preu de la revenda.
- b) El 3% de la part del preu de la revenda compresa entre 50.000,01 i 200.000 euros.
- c) L'1% de la part del preu de la revenda compresa entre 200.000,01 i 350.000 euros.
- d) El 0,5% de la part del preu de la revenda compresa entre 350.000,01 i 500.000 euros.
- e) El 0,25% de la part del preu de la revenda que excedeixi els 500.000 euros.

En cap cas l'import total del dret no pot excedir els 12.500 euros.

Els preus de revenda que preveu aquest article es calculen sense inclusió de l'impost meritat per la revenda de l'obra.

Article 6. *Característiques del dret de participació.*

El dret de participació és inalienable, irrenunciable, es transmet únicament per successió mortis causa i s'extingeix transcorreguts setanta anys a comptar de l'1 de gener de l'any següent a aquell en què es va produir la mort o la declaració de mort de l'autor.

Article 7. *Gestió del dret de participació.*

1. El dret de participació reconegut a l'article 1 es pot fer efectiu a través de les entitats de gestió de drets de propietat intel·lectual, la legitimació de les quals ha de ser de conformitat amb el que estableix l'article 150 del text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril. Les entitats de gestió han d'actuar de manera eficaç i transparent tant en la recaptació com en la distribució del dret, i sempre amb ple respecte a les obligacions que estableixen les normes aplicables.

2. Les entitats de gestió han de notificar al titular del dret la gestió del qual hagi estat cedida que s'ha fet efectiu el pagament a què es refereix l'article 9 en el termini màxim d'un mes des que aquest hagi tingut lloc.

3. Les entitats de gestió han de liquidar l'import degut al titular, en concepte de dret de participació, en el termini màxim d'un any a comptar del moment del pagament, llevat que en aquest termini el titular reclami la liquidació; en aquest cas, aquesta s'ha d'efectuar el mes següent a la reclamació.

4. Quan el dret de participació es refereixi a una obra creada per dos o més autors, el seu import s'ha de repartir per parts iguals entre els autors de l'obra, llevat de pacte en contra.

Article 8. *Deures dels subjectes obligats.*

Els professionals del mercat de l'art que hagin intervingut en una revenda subjecta al dret de participació estan obligats a:

1. Notificar al venedor, al titular del dret de participació i a l'entitat de gestió corresponent la revenda efectuada. La notificació s'ha de fer per escrit o per un altre mitjà que permeti deixar constància de la tramesa i recepció de la notificació en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la data de la revenda i ha de contenir en tot cas:

- a) El lloc i la data en què es va efectuar la revenda.
- b) El preu íntegre de l'alienació.

c) La documentació acreditativa de la revenda necessària per a la verificació de les dades i la pràctica de la liquidació corresponent. Aquesta documentació ha d'incloure, almenys, el lloc i la data en què es va realitzar la revenda, el preu d'aquesta i les dades identificatives de l'obra revenuda, així com dels subjectes contractants, dels intermediaris, si s'escau, i de l'autor de l'obra.

2. Retenir l'import del dret de participació de l'autor en el preu de l'obra revenuda.
3. Mantenir en dipòsit gratuït, i sense obligació de pagament d'interessos, la quantitat retinguda fins al lliurament al titular o, si s'escau, a l'entitat de gestió corresponent.
4. Quan hagi intervingut en la revenda de l'obra més d'un professional del mercat de l'art, el subjecte obligat a efectuar l'operació, tant pel que fa a la notificació, com a la retenció, el dipòsit i el pagament del dret, és el professional del mercat de l'art que hagi actuat com a venedor i, si no n'hi ha, el que hagi actuat d'intermediari.

Article 9. *Pagament del dret.*

Efectuada la notificació a què es refereix l'apartat primer de l'article 8, els professionals del mercat de l'art han de fer efectiu el pagament del dret a l'entitat de gestió corresponent o, si s'escau, als titulars del dret, en un termini màxim de dos mesos.

Article 10. *Responsabilitat solidària.*

Els professionals del mercat de l'art que intervinguin en les revendes subjectes al dret de participació de conformitat amb l'article 3 han de respondre solidàriament amb el venedor del pagament del dret.

Article 11. *Dret d'informació.*

1. Els titulars del dret de participació o, si s'escau, les entitats de gestió dels drets de propietat intel·lectual poden exigir a qualsevol professional del mercat de l'art dels esmentats a l'apartat primer de l'article 3, durant un termini de tres anys a partir de la data de la revenda, la informació indicada a l'apartat 1 de l'article 8 que sigui necessària per calcular l'import del dret de participació.
2. Els titulars del dret de participació o, si s'escau, les entitats de gestió han de respectar els principis de confidencialitat o intimitat mercantil en relació amb qualsevol informació que coneguin en l'exercici de les facultats previstes en aquesta Llei.

Article 12. *Termini de prescripció.*

L'acció dels titulars per fer efectiu el dret davant els professionals del mercat de l'art prescriu al cap de tres anys de la notificació de la revenda.

Article 13. *Fons d'Ajuda a les Belles Arts.*

1. L'administració del Fons d'Ajuda a les Belles Arts correspon a una comissió adscrita al Ministeri de Cultura, sense perjudici de la seva autonomia funcional. Aquesta comissió està presidida pel ministre de Cultura o la persona en qui ell delegui i està integrada per representants de les comunitats autònomes, dels subjectes obligats i de les entitats que gestionen el dret de participació en la forma en què es determini per via reglamentària.
2. Les quantitats percebudes per les entitats de gestió en concepte de dret de participació no repartides als seus titulars en el termini que estableix l'article 7.3 per falta d'identificació d'aquests i sobre les quals no pesi cap reclamació s'han d'ingressar en el Fons d'Ajuda a les Belles Arts en el termini màxim d'un any.
3. Les entitats de gestió estan obligades a notificar a la Comissió Administradora del Fons d'Ajuda a les Belles Arts, el primer trimestre de cada any, la relació de quantitats percebudes pel dret de participació i els repartiments efectuats, així com els motius que hagin fet impossible el repartiment de les quantitats ingressades en el Fons.
4. La Comissió Administradora del Fons ha de publicar, amb caràcter anual, un informe sobre l'aplicació del dret de participació.

Disposició transitòria. *Revendes afectades.*

Aquesta Llei s'aplica a les revendes efectuades amb posterioritat a la seva entrada en vigor.

Disposició derogatòria. *Derogació normativa.*

Queden derogades les disposicions que s'oposin a aquesta Llei i, en particular, les següents:

a) Article 24 i disposició addicional segona del text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril.

b) Articles 1 a), 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 del Reial decret 1434/1992, de 27 de novembre, de desplegament dels articles 24, 25 i 140 de la Llei 22/1987, d'11 de novembre, de propietat intel·lectual.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquesta Llei es dicta a l'empara de la competència exclusiva que correspon a l'Estat en matèria de legislació sobre propietat intel·lectual, de conformitat amb el que estableix l'article 149.1.9a de la Constitució i respectant, en tot cas, les competències autonòmiques en matèria de cultura fixades pels estatuts d'autonomia.

Disposició final segona. *Desplegament de la Llei.*

S'autoritza el Govern, en l'àmbit de les seves competències, a dictar les normes per al desplegament reglamentari d'aquesta Llei.

Disposició final tercera. *Aplicació supletòria.*

En el que no preveu aquesta Llei és d'aplicació supletòria el text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril.

Disposició final quarta. *Distribució dels recursos del Fons d'Ajuda a les Belles Arts.*

El Govern, en el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, ha de portar a terme les modificacions normatives necessàries per distribuir territorialment entre comunitats autònomes els recursos del Fons d'Ajuda a les Belles Arts, a fi que siguin aquestes administracions les que, d'acord amb la seva competència exclusiva en la matèria, gestionin directament i íntegrament els recursos esmentats en els seus respectius territoris.

Al seu torn, els criteris i mecanismes de repartiment s'han d'acordar amb les comunitats autònomes.

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 23 de desembre de 2008.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO